

พลัง ผู้ถือหุ้นรายย่อย

เคยมีชาวต่างประเทศเปรียบกับพบว่า เมืองไทยนี่เป็นเมืองพุทธจริงๆ นักลงทุนเมืองไทยซื้อหุ้นจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ แล้วถูกผู้บริหารและผู้ถือหุ้นใหญ่เอาเปรียบทุกรัตตโก่งกันชนิดเห็นๆ โดยวิธีที่ต่างกันไป ยักย้ายถ่ายเทผลประโยชน์และทรัพย์สินเงินทองเข้ากระเปาะส่วนตัว ทำให้นักลงทุนเสียหาย บางคนถึงขนาดหมดตัว แทนที่จะใช้สิทธิฟ้องร้องเรียกค่าเสียหายเอาทรัพย์สินเงินทองคืน กลับแปลงตกและคิดว่าเป็นวงจรกรรมของตนเองจึงได้ไปลงทุนซื้อหุ้นบริษัทอื่นเลวเหล่านี้

ไม่แน่ใจว่าเป็นเพราะคนไทยใจดีหรือกฎหมายบ้านเรายังไม่ศักดิ์สิทธิ์พอ จึงทำให้มีเหตุการณ์โง่กินกันในลักษณะนี้อยู่เรื่อยๆ จนปรากฏเป็นข่าวในหน้าหนังสือพิมพ์ธุรกิจอยู่บ่อยๆ เมื่อเร็วๆ นี้ นี้เอง มีบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยจัดให้มีการประชุมสามัญผู้ถือหุ้นประจำปี ปรากฏว่ามีผู้ถือหุ้นรายย่อยเกือบ 100 คนประท้วงโดยการออกจากที่ประชุมเนื่องจากไม่พอใจที่บริษัทปฏิบัติขัดกับหลักการบรรษัทภิบาลที่ดีใน 2 เรื่อง

เรื่องแรกเกี่ยวกับการเสนอวาระพิจารณาแต่งตั้งกรรมการ ข้อเท็จจริงมีอยู่ว่า ก่อนการประชุมไม่กี่วัน คณะกรรมการได้ยื่นใบลาออกจากการเป็นกรรมการทั้งคณะ พอถึงวันประชุมผู้ถือหุ้น ประธาน

ที่ประชุมขอถอนวาระการแต่งตั้งคณะกรรมการซึ่งเคยแจ้งรายละเอียดให้ผู้ถือหุ้นพร้อมหนังสือเชิญประชุมไปแล้ว หลังจากนั้นผู้รับมอบฉันทะของผู้ถือหุ้นใหญ่ใช้สิทธิตามกฎหมายเสนอวาระพิจารณาแต่งตั้งกรรมการชุดใหม่ กฎหมายระบุว่า ผู้ถือหุ้นมีสิทธิเสนอวาระเพิ่มเติมได้หากมีเสียงเห็นชอบรวมกันไม่ต่ำกว่า 1 ใน 3 ของหุ้นที่จำหน่ายได้ทั้งหมด การเพิ่มวาระในกรณีนี้จึงไม่ผิดกฎหมาย แต่ผิดหลักการบรรษัทภิบาลที่ดี เพราะหลักการบรรษัทภิบาลที่ดีบอกว่า ถ้าไม่มีความจำเป็นเร่งด่วนถึงคอขาดบาดตาย ไม่ควรเพิ่มวาระในวันประชุม เพราะผู้ถือหุ้นไม่มีโอกาสได้ศึกษารายละเอียดมาก่อน เรียกว่าอย่ามามีมติเมื่อชก ถือว่าใช้อำนาจที่มีสิทธิมีเสียงเยอะในทางไม่เหมาะสม รู้สึกว่าบริษัทนี้โหดร้ายที่เจอผู้ถือหุ้นแก่วิชาและแมนหลักการ ผู้ถือหุ้นรายย่อยเกือบ 100 คน จึงประท้วงออกจากที่ประชุม เล่นเอาการประชุมต้องพักครึ่งเวลาไปถึง 2 ชั่วโมง จึงมีการประชุมต่อและประธานที่ประชุมขอเลื่อนวาระนี้ไปพิจารณาในการประชุมครั้งใหม่

ผมไม่สามารถฟันธงว่าการเสนอวาระนี้เหมาะสมหรือไม่ ในบางกรณีการแต่งตั้งคณะกรรมการชุดใหม่อย่างเร่งด่วน อาจจำเป็นจริงๆ ก็ได้ เพื่อให้มีความต่อเนื่องมีผู้รับผิดชอบทำหน้าที่กำกับดูแล

ไม่ให้เกิดช่องว่าง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเสียหายมากกว่า จึงเพียงขอตั้งข้อสังเกตจากเหตุการณ์นี้ไว้บางประการคือ

1. นายินดีที่ผู้ถือหุ้นยุคนี้เข้าใจหลักการบรรษัทภิบาลที่ดีและกล้าแสดงออกเพื่อปกป้องสิทธิของตนเรียกว่า มีวิสัยทัศน์ไว้ต่อสู้กับผู้ถือหุ้นใหญ่ได้

2. ต่อไปนี้ผู้ถือหุ้นใหญ่อย่าเห็นผู้ถือหุ้นรายย่อยเป็นศัตรูคิดใช้พวกมากลากไปเข้มแข็งผู้ถือหุ้นรายย่อย

3. การยึดกฎหมายเป็นหลัก แม้จะถูกกฎหมายแต่ผิดจริยธรรมเหมือนพยายามเอาสี่ข้างเข้าอุโมงค์น่าจะจบลงด้วยดี แต่การยึดหลักการบรรษัทภิบาลที่ดูอย่างเหนียวแน่นโดยไม่พิจารณาเหตุผล รายละเอียดของรายการหรือเรื่องราวที่กำลังพิจารณาก็มีโอกาสทำให้บริษัทเสียโอกาสหรือเสียหาย เพราะหลักหรือแนวปฏิบัติที่ดี (best practices) ในหลักการบรรษัทภิบาลที่ดีมีจำนวนไม่น้อยที่มีลักษณะเป็นเพียงรูปแบบ (form) การยึดหลักการอย่างเดียวโดยไม่คำนึงถึงสาระสำคัญ (substance) ก็เหมือนกับการใช้อาวุธผิดโอกาส อยาลืมว่าหลักการบรรษัทภิบาลที่ดี นอกจากต้องคำนึงถึง**กฎหมายไม่ผิดจรรยาบรรณแล้ว ต้องคำนึงถึงผลลัพธ์สุดท้ายคือผลประโยชน์ของบริษัทด้วย** มีกรณีไม่น้อยที่ลงทุนสร้างรูปแบบแต่ไม่ได้ประโยชน์อะไรกลับมากหรือกลับทำให้มีแต่ภาระค่าใช้จ่าย ผู้รับผิดชอบของบริษัท คือทั้งคณะกรรมการและผู้บริหารจึงต้องใช้ความละเอียดรอบคอบ สิ่งเดียวที่ต้องยึดถือเหนียวแน่นตลอดไปคือ ทุกรายการที่ตัดสินใจดำเนินการ **ต้องไม่ทำผิดกฎหมายและถูกจริยธรรม**

เรื่องที่ 2 เกิดขึ้นในการประชุมครั้งเดียวกัน หลังจากมีการประชุมต่อในวาระการพิจารณาค่าตอบแทนกรรมการ ประธานที่ประชุมเสนอผู้ถือหุ้นให้พิจารณานุมัติจ่ายโบนัสให้กรรมการท่านละ 1.30 ล้านบาท เทียบกับปีก่อนซึ่งจ่ายเพียง 0.20 ล้านบาทต่อท่าน เพราะปีนี้กำไรเพิ่มขึ้นมาก ผู้ถือหุ้นวัยกลางที่ประชุมว่าไม่เหมาะสม เพราะมีตัวเลขรายรับถึง 8,000 ล้านบาท ไม่ได้มาจากธุรกิจหลักหรือธุรกิจปกติคือ เป็นรายได้ประเภทล้มหลอน ถ้าไม่นับรายได้ก่อนนี้บริษัทมีผลการดำเนินงานติดลบด้วยซ้ำ เข้าใจว่าคณะกรรมการคงมีการชี้แจงเหตุผลประกอบจนลงมติให้จ่าย ผู้ถือหุ้นรายย่อยไม่ยอมแพ้ จะขออาศัยสมาคมส่งเสริมผู้ลงทุนไทยทำหนังสือร้องเรียนตลาดหลักทรัพย์ฯ และสำนักงาน ก.ล.ต. เพื่อช่วยตรวจสอบว่าบริษัทนี้ปฏิบัติเหมาะสมถูกต้องหรือไม่ พร้อมกันนี้จะยื่นคำร้องต่อศาลปกครองให้ไต่สวนบริษัทเป็นกรณีฉุกเฉินขอให้ระงับการจ่ายโบนัสให้กรรมการ ต้องยกนิ้วให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยกลุ่มนี้ที่ทำเป็นตัวอย่างที่ดีในการใช้สิทธิใช้เสียงปกป้องผลประโยชน์ของบริษัทซึ่งก็คือผลประโยชน์ของผู้ถือหุ้นทุกคน แต่ผลลัพธ์จะถูกหรือผิดผมไม่สามารถฟันธงได้ เพราะไม่ได้ร่วมประชุมและไม่มีข้อมูลเพียงพอ เพียงแต่มีข้อสังเกตเหมือนกับที่กล่าวไว้แล้วในเรื่องแรก

สิ่งที่อยากจะเรียนเพิ่มเติมก็คือ หลักการที่ดีในการจ่ายค่าตอบแทนกรรมการควรนำเอาประเด็นต่างๆ ต่อไปนี้ประกอบการพิจารณา

1. จำนวนค่าตอบแทนต้องเหมาะสมกับความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และจงใจพอให้อุทิศเวลาและทุ่มเททำหน้าที่อย่างเต็มที่

2. จำนวนค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับเวลา ความสามารถและความพยายามที่กรรมการแต่ละท่านต้องใช้ในการปฏิบัติหน้าที่

3. ค่าตอบแทนควรแยกเป็นอย่างน้อย 2 ส่วน ส่วนหนึ่งคือค่าตอบแทนประจำที่จ่ายให้เพื่อตอบแทนต่อการที่ต้องใช้เวลาและความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ รวมทั้งความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติหน้าที่ อีกส่วนหนึ่งให้อิงกับผลประกอบการและผลการทำงานของกรรมการแต่ละคน

4. คณะกรรมการเป็นเพียงผู้กำกับดูแล ไม่ได้ทำงานเต็มเวลา ไม่ใช่ผู้ออกแรงลงมือบริหารจัดการให้เป็นไปตามเป้าหมาย จำนวนค่าตอบแทนและหลักเกณฑ์การจ่ายจึงต้องแตกต่างกันและต้องสอดคล้องกับผลประโยชน์ระยะยาวของบริษัท (เคยมีกรณีกรรมการไม่เข้าใจหรือโง่โง่มากก็ไม่ทราบ เสนอขอใช้สูตรจ่ายค่าตอบแทนเดียวกันกับผู้บริหารระดับสูง)

5. จำนวนค่าตอบแทนที่จ่ายให้กรรมการต้องไม่มากจนเกินความเหมาะสมจนทำให้กรรมการเสียความเป็นอิสระในการทำหน้าที่และอาจเป็นเหตุโน้มน้าวให้กรรมการสร้างความขัดแย้งทางผลประโยชน์ได้

6. ปัจจัยหนึ่งที่ควรนำไปประกอบการพิจารณาคือ ข้อมูลค่าตอบแทนกรรมการของบริษัทอื่นๆ ในอุตสาหกรรมเดียวกันที่ควรนำไปพิจารณาเปรียบเทียบ

7. การจ่ายค่าตอบแทนคณะกรรมการควรมีคณะกรรมการกำหนดค่าตอบแทน ซึ่งประกอบด้วยกรรมการอิสระเป็นส่วนใหญ่เป็นผู้พิจารณากันเอง รวมถึงกำหนดนโยบาย หลักเกณฑ์ และวิธีการจ่ายค่าตอบแทนเสนอให้คณะกรรมการเห็นชอบ

8. ควรมีการเปิดเผยนโยบายการจ่ายค่าตอบแทนตลอดจนจำนวนและประเภทค่าตอบแทนที่จ่ายให้กรรมการแต่ละท่าน

9. ค่าตอบแทนกรรมการต้องอนุมัติโดยผู้ถือหุ้นเท่านั้น

ทั้งนี้ ต้องเรียนว่า ผู้สีกยีนดีกับการแสดงบทบาทและการทำหน้าที่ของผู้ถือหุ้นรายย่อย เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นชี้ให้เห็นว่าผู้ถือหุ้นรายย่อยมีความรู้เรื่องสิทธิของตนและบรรษัทภิบาลเป็นอย่างดี ความรู้ความเข้าใจนี้ช่วยสร้างพลังให้ผู้ถือหุ้นรายย่อย นอกจากนี้การรวมหัวประท้วงเดินออกจากที่ประชุมถึงเกือบร้อยคน แสดงถึงความสามารถในการรวมพลังของผู้ถือหุ้นรายย่อยซึ่งยังเป็นเรื่องที่น่ายินดีจริงๆ สิ่งหนึ่งที่ต้องระมัดระวังและรอบคอบคือ การใช้พลังในทางสร้างสรรค์ ไม่ใช่รวมพลังกันได้แล้ว ใช้พลังแต่ในทางหาผลประโยชน์หรือคำนึงถึงผลประโยชน์เฉพาะกลุ่มจนล้มผลประโยชน์หลักของบริษัท ขอให้ผู้ถือหุ้นรายย่อยมีพลังเข้มแข็งยิ่งขึ้น และใช้พลังในทางสร้างสรรค์ มั่นใจได้ว่าทุกๆ คนที่เกี่ยวข้องในตลาดทุนจะได้ประโยชน์ซึ่งรวมถึงผู้ถือหุ้นใหญ่ด้วย **M&V**